

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI
Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

7/7530
38
18 MAYIS 2009

SAYI : B.02.1.DPT.0.09.04 - 51 / 1627
KONU : Soru Önergesi

ACELE

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 28.04.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-140-22/675 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile, yazı ekinde yer alan Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE'nin soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir. Söz konusu soru önergesinin cevapları ekte yer almaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Dr. Cevdet YILMAZ
Devlet Bakanı

EK: Adıyaman Milletvekili Şevket KÖSE'nin Soru
Önergesine İlişkin Cevaplar (3 sayfa)

DAĞITIM:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (Gereği)
Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü (Bilgi)

EK: Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

772

SORU 1: Kapatılan iş yeri sayısı ve işsizlik oranı gibi rakamları da baz alarak, ülkemizde bir ekonomik kriz yaşandığına inanıyor musunuz?

CEVAP: Gelişmiş ülkelerde başlayarak gelişmekte olan ülkelere de yayılan finans krizi tüm Dünya ekonomilerini değişik boyutlarda da olsa etkisi altına almıştır. Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de küresel krizin etkileriyle sanayi kapasite kullanım oranları düşmüş, birçok şirket kapanmış ve işten çıkarmalar yaşanmıştır. 2008 yılı Ocak döneminde yüzde 11,6 olan işsizlik oranı, 2009 yılı Ocak döneminde yüzde 15,5'e yükselmiştir. Yıllar itibarıyla kapanan şirket, kooperatif ve işyerleri sayısı toplamına bakıldığında 2008 yılında krizin etkisiyle kapanan işletme sayısında diğer yıllara kıyasla daha fazla bir artış yaşanmıştır. 2009 yılı ilk üç ayında kapanan işletme sayısı 11,136 olup bu rakam 2008 yılının ilk üç ayında 17,146 , 2007 yılında ise 10,827 olarak gerçekleşmiştir. Kapanan işletme sayıları ve işsizlik oranlarından görüleceği üzere 2008 yılı ülkemiz işletmeleri için oldukça zor bir dönem olmuştur.

Yıllar İtibarıyla Kapanan Şirket, Kooperatif ve İşyeri Sayısı

	2006	2007	2008	2009*
Şirket ve Kooperatifler	9,471	9,954	9,578	3,139
Ticaret Unvanlı İşyerleri	23,342	23,595	37,343	7,997
Toplam	32,813	33,549	46,921	11,136

Kaynak: TÜİK

*Mart Ayı İtibarıyla

SORU 2: Yaşanan ekonomik krizin yalnızca ABD kaynaklı olduğunu belirtmek yeterli midir? Ülkemizde yaşandığı kadar işsizlik ve iş yeri kapanmasını alınan önlemlerin yeterliliği konusunda nasıl değerlendiriyorsunuz?

CEVAP: ABD'de ilk olarak finans sektöründe ortaya çıkarak tüm Dünya'ya yayılan krizin etkileri dünyanın her yerinde çeşitli boyutlarda ve farklı biçimlerde hissedilmektedir. Ülkeler, krizin etkilerini en aza indirebilmek ve ekonomilerini canlandırabilmek için çeşitli tedbirler almışlardır. Ülkemizde de bu amaçla çeşitli önlemler alınmış ve uygulamaya koyulmuştur. Bu kapsamda 2008 yılının ikinci yarısından itibaren;

- GAP ve karayolları başta olmak üzere kamu alt yapı harcamaları artırılmıştır.

- 723
- Memur maaşlarındaki farklılıkları gidermek amacıyla ek ödeme yapılmaya başlanmıştır.
 - İstihdam paketi kapsamında bir dizi tedbir alınmıştır. (işsizlik sigortasına ilişkin düzenlemeler, kısa çalışma ödeneğinin yüzde 50 artırılması, kısa çalışma ödeneğinden yararlanma süresinin 3 aydan 6 aya çıkarılması gibi)
 - Yurtiçi talebi ve üretimi canlandırmaya yönelik tedbirler (vergi indirimleri) alınmıştır.
 - KOBİ'lere ve ihracatçı firmalara finansman desteği sağlanmıştır.
 - Yerel yönetimlere merkezi yönetim bütçesinden aktarılan kaynaklar artırılmıştır.
 - Merkez Bankası piyasadaki döviz ve TL likiditesini takip ederek gerekli tedbirleri almıştır. Bu çerçevede;
 - TCMB kısa vadeli gösterge faiz oranlarını son altı ayda aşamalı olarak indirmiş ve tarihinde ilk kez tek haneli rakama gelinmiştir: yüzde 9,75.
 - Bankaların Merkez Bankasından kullanacakları kredi imkanı artırılmıştır.
 - Munzam karşılıklar düşürülerek bankaların kullanabileceği döviz miktarı artırılmıştır.

2008 yılında kriz önlemlerinin maliyeti 8,6 milyar TL olup 2009 yılı için 30 milyar TL ve 2010 yılında 15 milyar TL olacağı tahmin edilmektedir. Yukarıdaki tedbirlere ilave olarak istihdam konusunda ikinci bir paket üzerinde çalışılmaktadır. Bu paket genel olarak toplum yararına çalışma ve iş kurma programları ile il istihdam ve mesleki eğitim kurullarının daha etkin çalıştırılması yoluyla istihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılmasını kapsamaktadır. Bunların yanı sıra KOBİ'lerin finansman ihtiyaçların karşılanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

SORU 3-4: Kapanan fabrikalar için "iş bilmeyen" diye nitelendirdiğiniz kişileri neden göstermişsiniz. Bu iş yerlerinin kapanma nedeni, sahiplerinin iş bilmemeleri mi, yoksa ülkemizde yaşanan ekonomik kriz midir?

Bu süreçte fabrikası ya da iş yeri kapanan kişilerin tamamını "iş bilmez ve başarısız" olarak mı değerlendiriyor sunuz?

Finans piyasasında başlayan küresel kriz kısa sürede tüm Dünyada reel sektörü de olumsuz yönde etkilemeye başlamıştır. Özellikle ihracata dönük sektörlerde üretim azalması, yatırımı büyük ölçüde dış kaynak girişine bağlı olan bizim gibi ülkelerde yatırımlarda düşüş ve iç

piyasadaki tüketim düzeyinde azalmalara yol açmıştır. Bunların bir sonucu olarak da başta sanayi sektörleri olmak üzere tüm sektörler olumsuz etkilenmiştir. Konjonktürel değişimler şüphesiz tüm işletmeleri etkilemekle birlikte işletmelerin etkilenme düzeyleri ölçeklerine, kurumsallaşma düzeylerine, finansman yapılarına göre büyük farklılıklar göstermektedir. Ülkemizdeki işletmelerin büyük çoğunluğunun 1-10 arası çalışanı olan mikro ölçekli işletme olması, kurumsallaşma düzeylerinin, finansman ve yönetim kapasitelerinin düşük olması gibi nedenlerden ötürü işletmelerimiz daha kırılgan olup kriz dönemlerinde şirket kapanmaları ve işten çıkarmalar daha fazla yaşanmaktadır. Ancak içinde bulunduğumuz kriz uluslar arası bir çok kurumsallaşmış şirketin de aslında krize hazırlıklı olmadığı veya kriz yönetimi konusunda başarılı olmadığını da ortaya koymuştur. Bu nedenle şu anda bir çok dev şirket bulundukları ülkelerde kamu desteğiyle ayakta tutulmaya çalışılmaktadır. Önümüzdeki dönem için tüm işletmelerin bu konularda önlemler almasına ve özellikle KOBİ'lerin yönetim ve finansal yapılarını güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılacaktır.